

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI MINTAFELADATOK

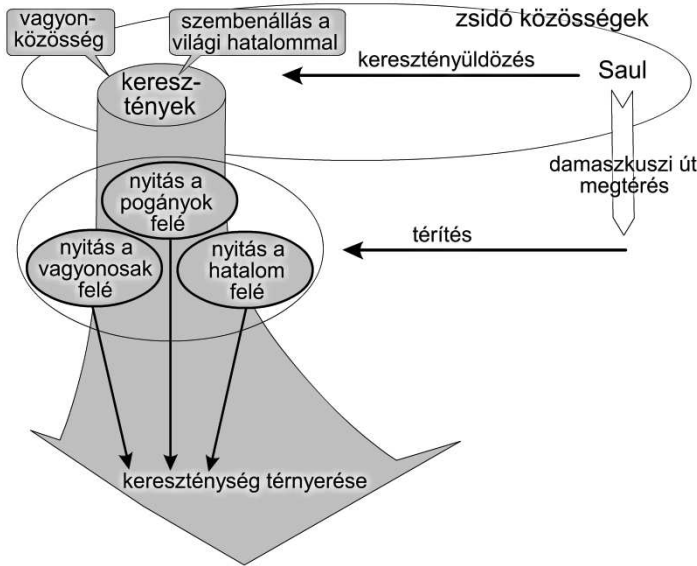
A 2024. JANUÁR 1-TŐL BEVEZETÉSRE KERÜLŐ VIZSGAKÖVETELMÉNYEK SZERINT

MINTAFELADATOK:

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a kereszténység kialakulásával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Saul még mindig lihegett a dühtől, és halállal fenyegette az Úr tanítványait. [...] Már Damaszkusz közelében járt, amikor az égből egyszerre nagy fényesség vette körül. Földre hullott és hallotta, hogy egy hang így szól hozzá: »Saul, Saul, miért üldözöl?« Erre megkérdezte: »Ki vagy, Uram?« Az folytatta: »Jézus vagyok, akit üldözöl. De állj fel és menj a városba, ott majd megmondják neked, mit kell tenned.« [...]

Élt akkor Damaszkuszban egy Ananiás nevű tanítvány. Az Úr egy látomásban megszólította: »Ananiás!« »Itt vagyok Uram!«–

felelte. S az Úr folytatta. »Fogd magad, és siess az Egyenes utcába. Keresd meg Júdás házában a tarszusi Sault: nézd, imádkozik.« »Uram, sokaktól hallottam, hogy ez az ember mennyit ártott szentjeidnek Jeruzsálemben. Itt pedig megbízatása van a főpapoktól, hogy bilincsbe verjen mindenkit [...] aki segítségül hívja nevedet.« Az Úr azt válaszolta: »Menj csak, mert eszközömül választottam, hogy megismertesse nevedet a pogány népekkel, a királyokkal és Izrael fiaival. Megmutatom majd neki, mennyit kell értem szenvednie.«” (Biblia: Az apostolok cselekedetei)

a) Látomása után Saul milyen nevet vett fel?

.....

b) Mennyiben változtatta meg a kereszténnyé lett Saul a keresztény közösségek viszonyát a földi javak birtoklásához?

.....

c) Hogyan változott a kereszténnyé lett Saul fellépését követően a kereszténység és az államhatalom viszonya?

.....

d) Hogyan viszonyult a kereszténnyé lett Saul nyomán a kereszténység a nem zsidó, pogány megtérni szándékozókhoz?

.....

e) Hogyan hatott a kereszténység helyzetére a kereszténnyé lett Saul munkássága?

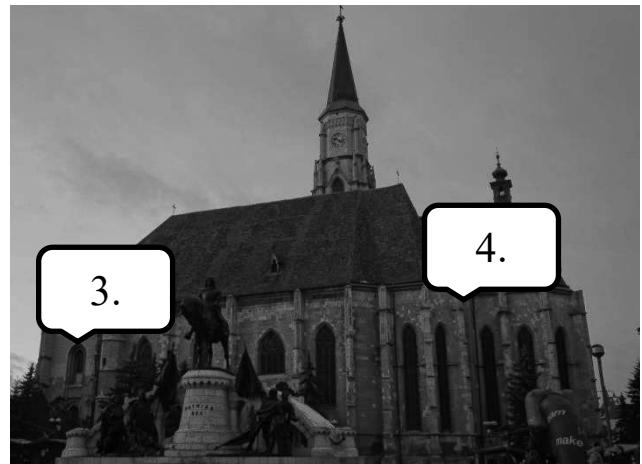
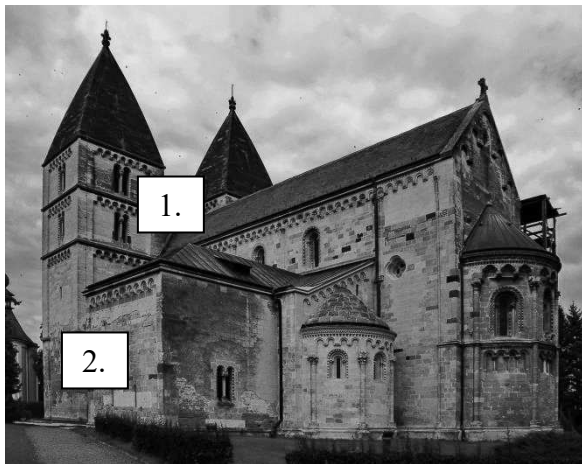
.....

5 pont

2. A feladat a középkor művészetéhez kapcsolódik.

Azonosítsa a képeken látható számokat a táblázatban szereplő jellemzőkkel!

(Elemenként 0,5 pont.)

A jáki apátság és a kolozsvári Szent Mihály templom

Állítás	Sorszám
A gótika csúcsíves ablakai.	
A román stílusra jellemző kis félköríves ablak.	
A magas falakat megtámasztó támpillér, a gótika jellemzője.	
A román stílusra jellemző vaskos falak.	

2 pont

3. A feladat a céhekhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„5. Minden takács házában tarthatja egy testvérét és egy unokaöccsét. Mindegyikük számára két-két széles és egy-egy keskeny szövőszéket tarthat a házában, [...]”

6. Takácmester nem tarthat szövőszéket házán kívül fiai, testvérei, vagy unokaöccsei számára. [...]

8. Minden takácmester csak egy tanulót tarthat a házában [...]

32. Minden posztónak tiszta gyapjúból kell lennie, és ugyanolyan jónak az elején, mint a közepén. [...]

47. A fent említett céh tagjai közül senki sem kezdheti a munkát napkelte előtt [...]

51. A takácssegédek hagyják abba a munkát, mihamarabb a vecsernyére hívó harang megszólal, bármely plébánia területén dolgoznak is, és a vecsernyére szóló harangozás után be kell fejezniük.” (A párizsi takácsok XIII. századi céhszabályzatából)

a) Határozza meg, mivel foglalkoztak a takácsok!

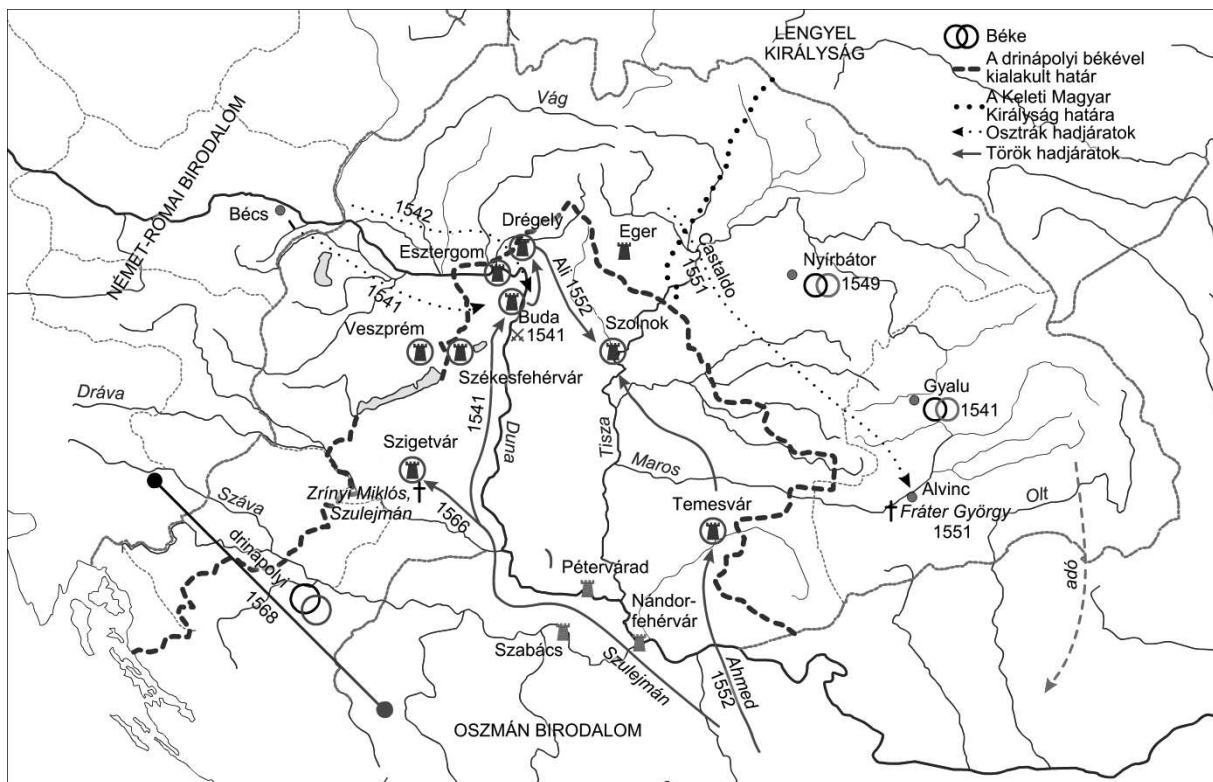
b) Hány tanulót és hány rokont alkalmazhat egy mester a forrás alapján?

c) Hogyan korlátozták a munkaidőt a céhszabályzatok?

d) Milyen célt szolgált a céh működésének ilyen részletes szabályozása?

4 pont

4. A negyedik feladat a várháborúk korához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A várháborúk kora Magyarországon

a) Tegye időrendbe az alábbi eseményeket!

Esemény	Sorrend
Drinápolyi béke	
A mohácsi vész	
Szigetvár eleste	
Buda eleste	
Eger sikeres védelme	
Fráter György meggyilkolása	

b) Kinek a vezetésével foglalta el a török Buda várát?

.....

c) Hol érte a halál Szulejmán szultánt?

.....

d) Hol egyesültek Ali és Ahmed hadai 1552-ben?

.....

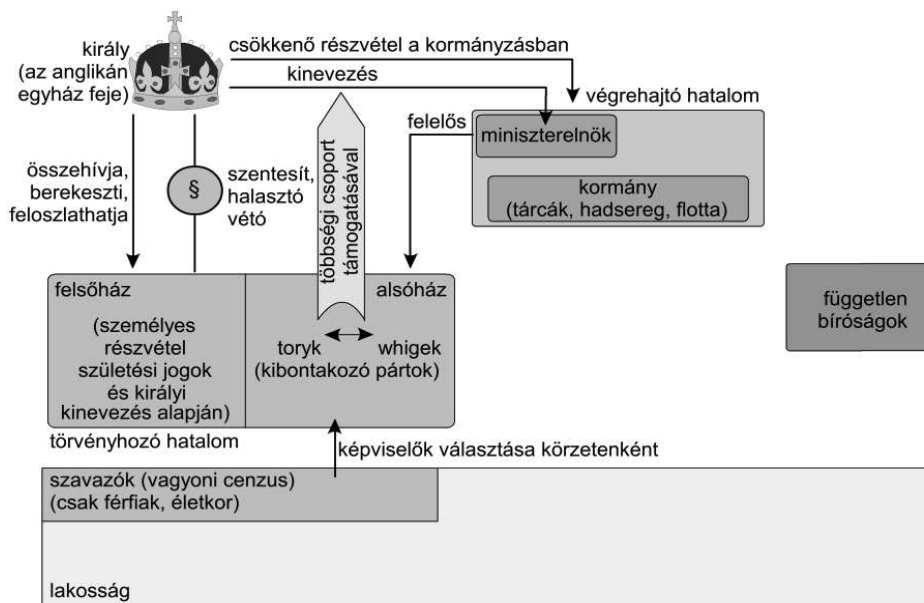
e) Hány hadjáratot próbált meg I. Ferdinánd megakadályozni Buda bevételét, illetve visszafoglalni a várát?

.....

5 pont

5. A feladat a 18. századi angol államrendszerhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A 18. századi Anglia államrendszerének vázlata

a) Az alábbiak közül mely államberendezkedést láthatjuk az ábrán? Húzza alá a helyes meghatározást!

1. rendi monarchia   2. alkotmányos monarchia   3. abszolutizmus

b) Ki nevezi ki a miniszterelnököt (1), és kinek a támogatására van szüksége tisztsége megtartásához (2)?

1. .... 2. ....

c) Hogyan viszonyulnak egymáshoz a hatalmi ágak?

.....

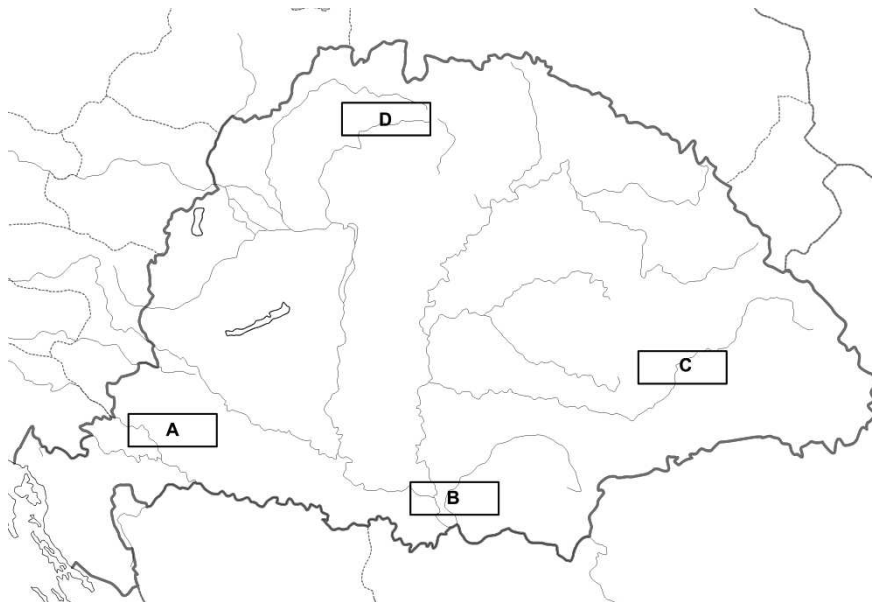
4 pont

6. A feladat (komplex feladat)

A feladat a 19. századi magyarországi nemzetiségi kérdéshez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont)

a) Határozza meg, melyik – a térképvezálaton betűjellel jelölt – magyarországi nemzetiséget jelölik az állítások! Töltse ki a táblázatot! (Elemenként 0,5 pont)

Állítás	Nemzetiség megnevezése	Nemzetiség betűjele
1. A szabadságharc leverését követően külön tartományt kaptak, mely a kiegyezéssel megszűnt.		
2. A szabadságharc végnapjaiban e nemzetiséggel sikerült Békülési tervet kötni.		
3. A kiegyezést követően területi autonómiát kaptak.		
4. Csak Magyarország területén éltek.		

b) Az 1868-as nemzetiségi törvény az egy politikai nemzet koncepciója alapján állt. Húzza alá azt a jogot, amit ez alapján nem adtak meg!

1. egyéni szabadságjogok   2. kollektív jogok

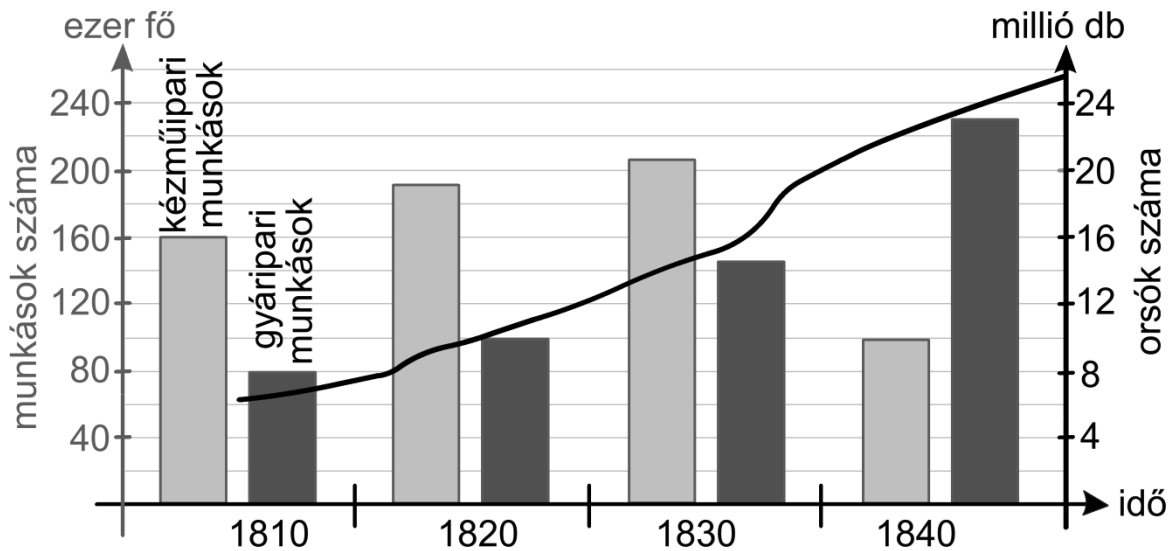
c) Húzza alá azt az elemet, amelyekre az 1868-as nemzetiségi törvény jogot biztosított a magyarországi nemzetiségeknek!

1. nemzetiségi párt létrehozása   2. külön terület kialakítása
3. anyanyelv használata az országgyűlésben

5 pont	
---------------	--

7. A feladat az első ipari forradalomhoz kapcsolódik.

Döntse el az alábbi állításokról a forrás és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak! (Elemenként 1 pont)

A textileripar néhány mutatója Angliában

Állítások	Igaz	Hamis
A korszakban a textileriparban gyorsan emelkedett a munkáslétszám.		
A munkáslétszám elsősorban a manufaktúrákban növekedett.		
A korszakban már a kézműiparban is alkalmazták a gőzgépeket.		
Az orsók számának növekedését a gépesítés segítette elő.		
A textileriparban a fonás és a szövés gépesítése egymást segítő folyamat volt.		

5 pont	
---------------	--

8. A feladat a húszas évek Magyarországának oktatási reformjaihoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

A) „T. Nemzetgyűlés! Szeretném a köztudatba belevinni, hogy a trianoni béke következtében lefegyverzett Magyarországon a kultusztárca voltaképpen honvédelmi tárca is. Honvédelmi tárca olyan értelemben, hogy most elsősorban a szellem, a művelődés fegyvereivel kell védeni hazánkat, és ezekkel az eszközökkel kell [...] mindig újból és újból bizonyítanunk a világ nemzetei előtt, hogy a magyar viszontagságos életének második ezer esztendejében is életképes, erős, és hogy bántani nagy történelmi igazságtalanság.” (*A kultuszminiszternek költségvetési vitában elhangzott felszólalásából, 1925*)

B) „[...] Emelni kell a magyar dolgozó tömegek értelmi színvonalát, ma még sokkal inkább, mint a múlt század kilencvenes éveinek elején, és szisztematikusan nevelni kell minden téren elsőrangú szakembereket, akiknek az a hivatásuk, hogy közigazgatási vezérkara legyenek a magyar termelésnek. [...] Mivel igyekszem a magyar munkástömegek művelődési színvonalán emelni? Népiskolák tömeges felállításával és az iskolán kívüli népművelés szervezésével. [...]” (*Kultuszminiszter: A magyar kultúra jövője, 1926*)

a) Nevezze meg a források szerzőjét, aki 1922 és 1931 között Magyarország vallás- és közoktatásügyi minisztere volt!

.....

b) Mivel indokolta a kultuszminiszter az A jelű forrásban az oktatás fontosságát?

.....

c) Mely társadalmi csoport műveltségét kívánta emelni a B jelű forrásban (1)? Soroljon fel két célt e törekvés mögött (2,3)!

1. ....

2. ....

3. ....

d) Határozza meg a kultúrfölény fogalmát!

.....

.....

6 pont	
---------------	--

9. A feladat a nagy háborúhoz kapcsolódik.

Állapítsa meg a források és ismeretei segítségével, hogy a táblázatban szereplő állítások melyik képre igazak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő helyére! Egy sorba több jel is kerülhet! (Elemenként 0,5 pont)

A)

B)

C)

D)

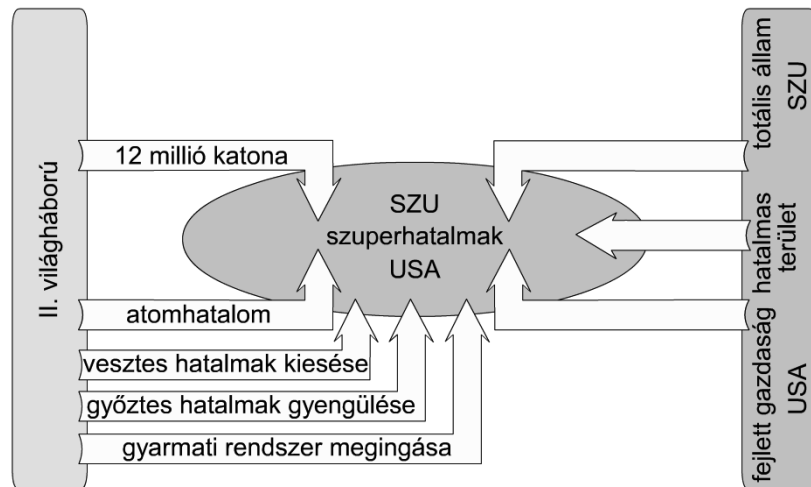

Állítások	A	B	C	D	Egyik sem	Mindegyik
A nagy háborúban új típusú fegyvereket vetettek be.						
Az új fegyver majd csak a II. világháborúban válik jelentőssé.						
A fegyver már korábban is elterjedt volt.						
Az új fegyver bevetését az ipari forradalmak tették lehetővé.						

3 pont

10. A feladat a hidegháborúhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

A szuperhatalmak kialakulásának sematikus ábrája

a) Határozza meg tömören a szuperhatalom fogalmát!

.....

.....

b) Válassza ki az alábbi tényezők közül, melyik járult hozzá közvetlenül a II. világháború hatásaként a szuperhatalmak létrejöttéhez! Húzza alá a helyes elemet!

1. hatalmas terület   2. Óriási népesség   3. győztes hatalmak meggyengülése
4. totális állam

c) Válassza ki az alábbiak közül, mikortól beszélhetünk szuperhatalmokról! Húzza alá a helyes elemet!

1. 1940–44   2. 1945–50   3. 1950–55

3 pont	
---------------	--

11. A feladat a Rákosi-diktatúrához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

A szántóterület birtokviszonyai (ezer holdban)				
Év	Állami gazdaság	Tsz	Kisparaszti gazdaság	„Kulák”
1949	113	76	7 731	1 650
1950	463	419	7 331	1 271
1951	685	1 253	6 620	1 271
1952	1 050	1 795	6 019	530
1953	1 300	2 470	5 067	449

a) Határozza meg a kulák fogalmát!

b) Határozza meg a Tsz fogalmát! (Ne csak a rövidítés feloldását adja meg!)

c) Hogyan nevezzük a mezőgazdaságban a korszakban megkezdődő folyamatot?

d) Mi bizonyítja az ábrán, hogy a c) pontban meghatározott folyamat még csak elindult?

4 pont

12. A feladat az 1945 utáni demográfiai változásokhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

a) Melyik demográfiai szempontból rövid időn belül bekövetkező katasztrofális eseményt olvashatja le a grafikonról?

.....
b) Hogyan nevezzük az 1950-es évek első felének demográfiai hullámhegyét (1)? Mi okozta elsősorban ennek létrejöttét (2)?

1.....

2.....

c) Mi az összefüggés az ötvenes és a hetvenes évek első felében látható demográfiai hullámhegyek között?

.....

4 pont	
---------------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen kettőt kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az egyetemes történelemre vonatkozó rövid feladat,
egy, a magyar történelemre vonatkozó hosszú feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat más korszakra – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon!

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Arab hódítás leállása	rövid
	1849 után	14.	Nemzetiszocializmus	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Anjou Károly uralkodása	hosszú
	1849 után	16.	Húszas évek konszolidációja	hosszú

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

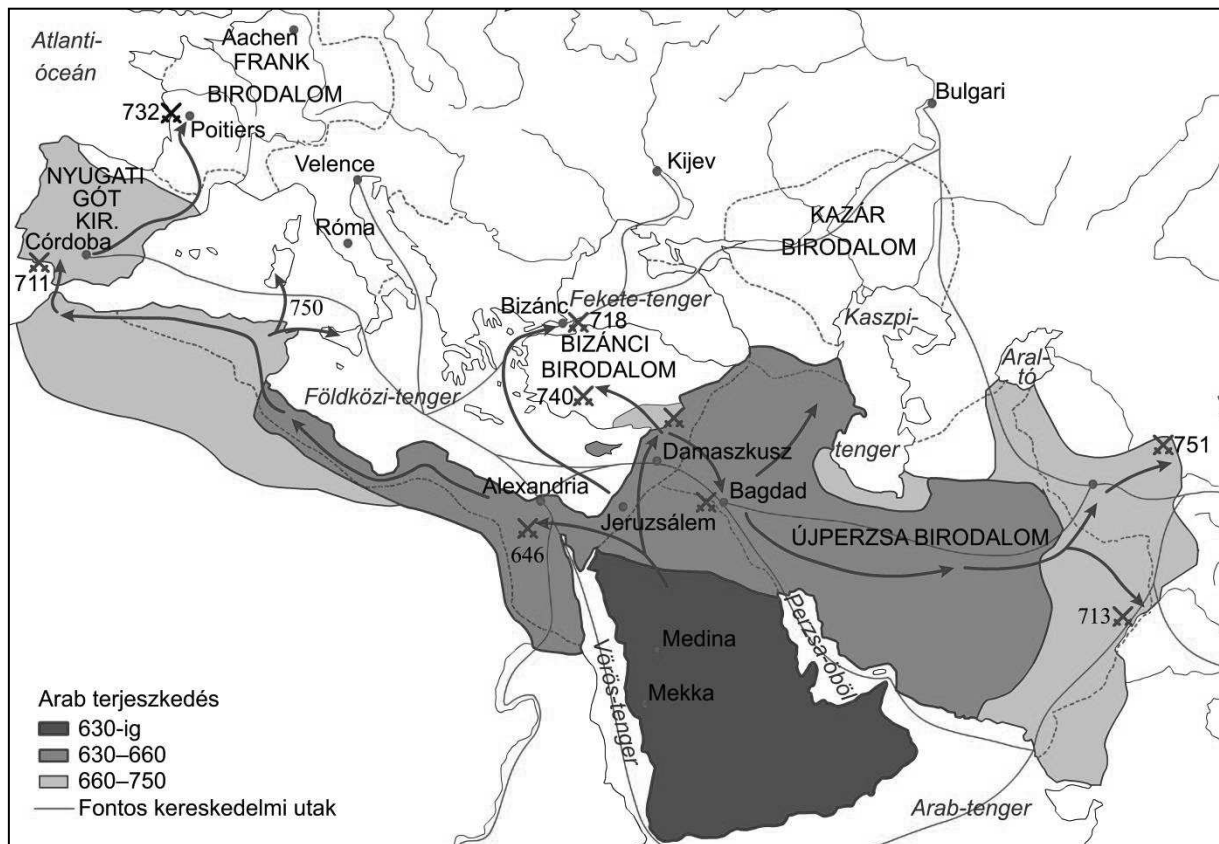
A feladatok közül **csak a választott kettőt** dolgozza ki! Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a középkor történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével, miért állt le a nagyarányú arab hódítás! Tárja fel a hatalmi és földrajzi tényezőket!

14. A feladat a nemzetiszocializmus kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az antiszemitizmus szerepét a náci ideológiában!

„§4. Zsidó nem lehet birodalmi állampolgár. Nincs szavazati joga politikai ügyekben, nem lehet hivatalnok.

(2) Zsidó hivatalnokok 1935. december 31-ével nyugalmi állományba kerülnek. Ha ezek a tisztviselők az első világháborúban a Német Birodalomért vagy szövetségeseiért harcoltak, akkor nyugdíjas korukig megkapják nyugdíjként az utolsó teljes fizetésüket, de ezek nem növekednek a szolgálati kor növekedésével. A nyugdíjas kor elérésével az utolsó nyugdíjképes fizetés alapján lesz a nyugdíj megállapítva.” (A nürnbergi törvényekből, 1935)

*A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma: .....
A feladat kidolgozása:*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

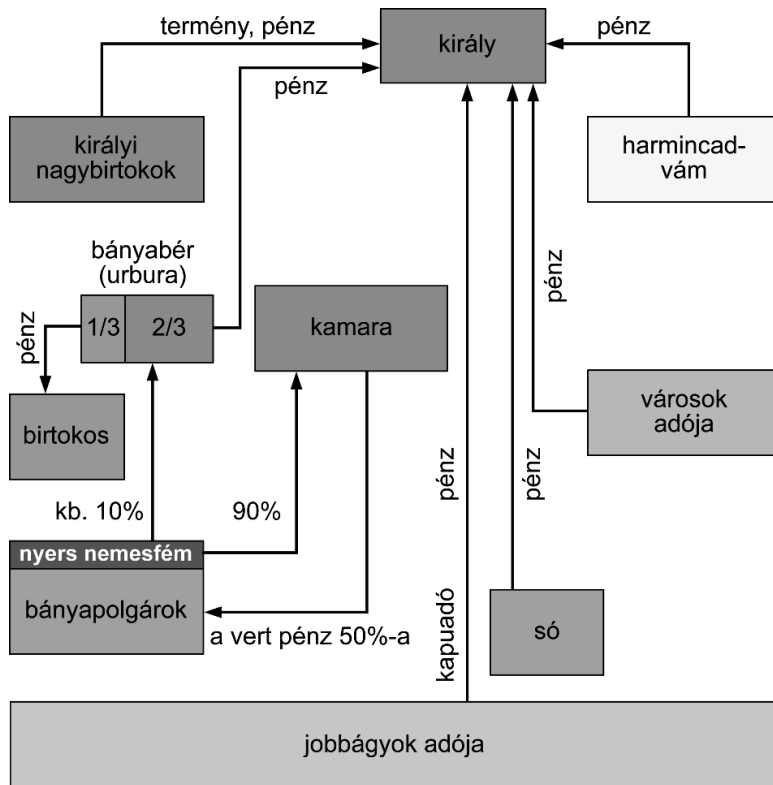
.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A kérdés Anjou Károly uralkodásához kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a királyi hatalom megszilárdítását Anjou Károly idején! Válaszában tárja fel az uralkodó politikájának társadalmi és gazdasági összetevőit!

I. Károly jövedelmei

„[...] jóllehet országunk régi és most is szilárdan megtartott szokása kívánja meg, hogy mind az egyházak, mind országunk bármely nemesse földjeinek, illetve birtokainak, amelyek területén arany- vagy ezüstmányát találnak, valamely méltányos csere révén a király kezébe kell jutniuk, mégis, mivel a királyi felségnek gondosabban kell szem előtt tartania a saját és alattvalóinak hasznát, [...] elrendeljük örökre szólóan, hogy ha a főpapok, szerzetesek és világi papok vagy a nemesek bármelyikének földjein és birtokán arany-, illetve ezüstmányát fognak találni, [...] örökre élvezzék örvendezve azon földjeik változatlan birtoklását, amelyeken ezek az arany- és ezüstmányák találhatóak, [...]” (I. Károly oklevele, 1327)

Anjou Károly aranyforintja

16. A feladat a trianoni békediktátumhoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a húszas évek politikai konszolidációját! Válaszában tárja fel a kérdés politikai, társadalmi és külpolitikai összetevőit!

„I. Az állami és társadalmi rend felforgatására vagy megsemmisítésére irányuló bűntettek és vétségek.

1. §. Aki az állam és a társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására vagy megsemmisítésére, különösen valamely társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítésére irányuló mozgalmat vagy szervezkedést kezdeményez vagy vezet, büntettet követ el, és öt évre terjedhető fegyházzal büntetendő.” (1921:III. tc. *Törvény az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről*)

Gazdasággal rendelkező agrárnépesség						
Év	0-5 hold	5-10 hold	10-20 hold	20-50 hold	50-100 hold	100 hold felett
1910	209 000	141 000	107 000	61 000	12 000	9 200
1920	226 000	156 000	100 000	56 000	11 000	8 000

„1. §. A tudományegyetemekre, a műegyetemre, a budapesti egyetemi közgazdaságtudományi karra és a jogakadémiákra az 1920/21-ik tanév kezdetétől csak oly egyének iratkozhatnak be, kik nemzethűségi s erkölcsi tekintetben feltétlenül megbízhatók és csak oly számban, amennyinek alapos kiképzése biztosítható. [...]

3. §. [...] Az engedély megadásánál a nemzethűség és az erkölcsi megbízhatóság követelményei mellett egyfelől a felvételt kérők szellemi képességeire, másfelől arra is figyelemmel kell lenni, hogy az ország területén lakó egyes népfajokhoz és nemzetiségekhez tartozó ifjak arányszáma a hallgatók közt lehetőleg elérje az illető népfaj vagy nemzetiség országos arányszámát, de legalább kitegye annak kilenctized részét.” (Az 1920. évi XXV. törvény a felsőoktatási intézményekbe való beiratkozás szabályairól – *numerus clausus*)

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizgapont		33	

MEGOLDÁSOK:

1. Kereszténység kialakulása (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont)

- Pál
- Nyitottak a vagyonosak felé. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
- Elfogadták az államhatalom létét. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
- Lehetővé tette csatlakozásukat a kereszténységhez. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
- Felgyorsult térnyerése. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

2. Középkori művészet (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont)

Állítás	Sorszám
A gótika csúcsíves ablakai.	4.
A román stílusra jellemző kis félköríves ablak.	1.
A magas falakat megtámasztó támpillér, a gótika jellemzője.	3.
A román stílusra jellemző vaskos falak.	2.

3. Céhek működése (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont)

- Textíliákat állítottak elő. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
- Két rokont és egy tanulót.
- Csak napkeltétől az estét jelölő harang zúgásáig dolgozhattak.
- A szűk piaci viszonyok között minden mester meg tudjon élni. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

4. Várháborúk (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont)

- Csak a hibátlan megoldásért adható 1 pont, minden más esetben 0 pont.

Esemény	Sorrend
Drinápolyi béke	6
A mohácsi vész	1
Szigetvár eleste	5
Buda eleste	2
Eger sikeres védelme	4
Fráter György meggyilkolása	3

- Szulejmán
- Szigetvár
- Szolnok
- kettő

5. 18. századi angol államberendezkedés (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont)

2. alkotmányos monarchia
1. a király
2. alsóház
- függetlenek egymástól/ellenőrzik egymást

6. A 19. századi magyarországi nemzetiségi kérdés (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont)
a)

Állítás	Nemzetiség megnevezése	Nemzetiség betűjele
1. A szabadságharc leverését követően külön tartományt kaptak, mely a kiegyezéssel megszűnt.	szerb	B
2. A szabadságharc végnapjaiban e nemzetiséggel sikerült Békülési tervet kötni.	román	C
3. A kiegyezést követően területi autonómiát kaptak.	horvát	A
4. Csak Magyarország területén éltek.	szlovák	D

b) 2. kollektív jogok

c) 1. nemzetiségi párt létrehozása

7. Első ipari forradalom (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont)

Állítások	Igaz	Hamis
A korszakban a textiliparban gyorsan emelkedett a munkáslétszám.	X	
A munkáslétszám elsősorban a manufaktúrákban növekedett.		X
A korszakban már a kézműiparban is alkalmazták a gőzgépeket.		X
Az orsók számának növekedését a gépesítés segítette elő.	X	
A textiliparban a fonás és a szövés gépesítése egymást segítő folyamat volt.	X	

8. Húszas évek oktatási reformjai (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont)

a) Klebelsberg Kuno

b) Fegyver helyett a magyar kultúra magas színvonalon tartásával lehet bizonyítani életképességünket. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

c)

1. dolgozó tömegek/munkásság

2. gazdasági felemelkedés/szakképzett emberek (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

3. A kommunista ideológia terjedésének ellensúlyozása (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

d) A magyar elit szellemi színvonalának elsősége a Kárpát-medencében. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

9. A nagy háború (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont)

Állítások	A	B	C	D	Egyik sem	Mindegyik
A nagy háborúban új típusú fegyvereket vetettek be.		X	X	X		
Az új fegyver majd csak a II. világháborúban válik jelentőssé.		X				
A fegyver már korábban is elterjedt volt.	X					
Az új fegyver bevetését az ipari forradalmak tették lehetővé.						X

10. A hidegháború kialakulása (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont)

- a) Mind gazdasági, mind katonai értelemben a többi szereplőnél jóval erősebb hatalom. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
b) 3. győztes hatalmak meggyengülése
c) 2. 1945–50

11. Rákosi korszak (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont)

- a) A módos parasztok kommunista gúnyneve. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
b) Termelőszövetkezet, amelybe a kommunisták igyekeztek a parasztokat belekényszeríteni. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
c) kollektivizálás/téeszesítés
d) Bár csökkent a termőterülete a gazdáknak, de még mindig a legnagyobb volt a részesedésük.

12. Demográfiai folyamatok (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont)

- a) II. világháború
b)
1. Ratkó-korszak
2. abortusztilalom
c) A Ratkó-korszak gyermekeinek ekkor születtek a gyerekei. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. Arab hódítás leállása

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az arab hódítás leállításának okait mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy az Arab Birodalom Arábiából indult ki a VII. században (622) / már VIII. század elején az ibériai félszigeten voltak/ 732-ben Poitiers-nél szenvedtek vereséget.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. birodalom, iszlám, kalifa, király.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzíti a térkép néhány lényegi elemét (pl. frankok és a bizánciak állították meg az arab előretörést, az arabok a VII-VIII. század során meghódították a Közel-Keletet és a Mediterránium déli részét), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a kereskedelmi utak mentén törtek előre, megszerezve azok hasznát; a Közel-Keleten létrejött hatalmi úr segítette előretörésüket).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy az iszlám egyesítette az arabokat, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. hatalmas erőforrásokat szabadított fel; a vallási fanatizmus (dzsihád) segítette az előretörést; fölénybe kerültek az egymással szemben küzdő bizánciakkal és perzsákkal szemben, a kalifák vezetésével erős központi hatalom alakult ki).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a hódítások során erős államokat értek el, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a feudális Frank Birodalom és az átmenetileg megerősödött Bizánci Birodalom, Közép-Ázsiában a kínaiak képesek voltak megállítani őket; az új frank haderő már megfelelő ellenfele volt az arab lovasságnak az egységes Arab Birodalom részeire esett szét, így ereje gyengült).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM /VIZSGAPONT		17

14. Nemzetiszocializmus

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az antiszemitizmusnak a nemzetiszocialista ideológiában játszott szerepét mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy nácizmus Németországban az első világháborút követően alakult ki, s a nácik 1933-ban kerültek hatalomra Németországban.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. antiszemitizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, emberi jogok, totális diktatúra, deportálás, koncentrációs tábor, népirtás.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzíti, hogy a forrás lényegi elemét (pl. a nürnbergi törvények vallási alapon különbséget tettek az emberek között/a zsidókat megfosztották jogaiktól), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel előkészítették a zsidóság elkülönítését/deportálását/végső soron előkészítették a népirtást).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai központi gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy a nácik hatalomra kerülésük után a megkülönböztető törvények mellett megkezdték a zsidóság üldözését (pl. kristályéjszaka, sárga csillag), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a zsidók elleni fellépések az ellenségkép kialakítását és fenntartását szolgálták/elterelték a jelentkező problémákról a figyelmet/kiszolgálták a már korábban létező antiszemitizmust).).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a zsidóság társadalmi felépítése/annak leegyszerűsítése/a korábbi hagyományok alkalmassá tették arra, hogy a náci propaganda célpontjává váljon, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. vagyonos zsidók – zsidó kapitalizmus/értelmiségiek, művészek – zsidó liberalizmus/ baloldali politikusok/zsidó kommunizmus).).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSZPONTSZÁM /VIZSGAPONT		17

15. Anjou Károly uralkodása

(hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a királyi hatalom megszilárdítását mutatja be annak gazdasági és politikai hátterének feltárásával. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a téma legalább két időbeli elemét (pl. Árpád-ház kihalása: 1301, I. Károly uralkodásának kezdete: 1308, visegrádi királytalálkozó: 1335).	0–2
	T2 Rögzíti a téma valamely térbeli elemét (pl. I. Károly kiterjesztette hatalmát az egész országra, így Erdélyre, Horvátországra is/ Visegrádot tette meg egyik székhelyének, megszerezte Budát).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. király, fő- és köznemes, szabad királyi város, regálé.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. aranyforint, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti forrás lényegi elemét (pl. a regálék szerepe megnőtt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a vámok, a jobbagyok adói jelentősen emelkedtek/a bányakincsek szerepe nőtt, a királyi birtokok jövedelmei háttérbe szorultak/a kamarák elfölözték a bányakincsekből származó jövedelmeket).	0–3
	F2 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. az uralkodó lehetővé tette a birtokosok számára, hogy földjeiken nemesfémánya működjön/nem kellett kötelezően elcserélni már királyi birtokokra), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel érdekelté tette a birtokosokat nemesfémányák nyitására/átengedte a birtokosoknak a bányabér, az urbura tizedét).	0–3
	F3 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. I. Károly értékálló aranyforintot vezetett be), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. megszüntette a pénzrontást és a pénzváltást, s ezek pótlására vezette be a kapuadót/ az értékálló pénz elősegítette a gazdaság fejlődését/Firenzei mintára vezette be/ezüst váltópénzeket is veretett/a pénzverési monopólium révén minden nyersarany a kamarákba kellett beszolgáltatni, s ez tette lehetővé az értékálló pénz verését).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy a I. Károly fokról, fokra legyőzte a tartományurakat, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. új személyéhez hú bárói réteget hozott létre/megnövelte a királyi birtokállomány/Visegrádon és Budán fényes királyi udvart alakított az erős királyi hatalom reprezentálására).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a az ország egységét helyreállította, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a	0–3

	köznemesek/familiárisok tömegét állította maga mögé/megerősítette a köznemeseket a vármegyében/támaszkodott a városi polgárságra és erősítette is őket kiváltságokkal).	
	E3 Rögzíti, hogy az uralkodó a regálék emelése érdekében a vámbevételeket is emelni kívánta, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Visegrádon megállapodott a János cseh királlyal egy Bécs árumegállító jogát elkerülő új kereskedelmi út létrehozásában).	0–3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM /VIZSGAPONT		33

16. Húszas évek konszolidációja (hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a húszas évek konszolidációját mutatja be a kérdés politikai, társadalmi és külpolitikai összetevőire fókuszálva. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a téma legalább két időbeli elemét (pl. a Horthy-korszak kezdete 1920, Bethlen István miniszterelnöksége – 1921–31).	0–2
	T2 Rögzíti a téma valamely térbeli elemét (pl. a trianoni/csonka Magyarország a történeti Magyarország egyharmadán terült el).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. miniszterelnök, parlamenti demokrácia, szociáldemokraták, földosztás.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, konszolidáció.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a törvényhozás bűncselekménynek minősítette a kommunista szervezkedést), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a levert kommün, s a hatalomra törő kommunista szervezkedést tartotta a kormány a legnagyobb veszélynek, a kommunista szervezkedés ellen rendőri erővel vették fel a harcot).	0–3
	F2 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a törpe és kisbirtokok száma enyhén nőtt, míg az ennél nagyobb paraszti birtokok és a nagybirtokosok száma enyhén csökkent), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a Nagyatádi féle földosztás enyhe kimozdulást eredményezett a kisbirtok javára, a nagybirtokrendszer szinte sértetlen maradt).	0–3

	F3 Rögzíti a forrás lényegi elemét (pl. a törvény különbséget tett polgár és polgár között világnézeti és származási alapon), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. sérültek az alapvető polgári szabadságjogok, a törvény elsősorban a zsidóság ellen irányult, hiszen számarányuknál jóval magasabb arányban vettek részt a felsőoktatásban).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy a Bethlen István a kispapokkal egyesülve létrehozta az Egységes Pártot, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. megteremtette a parlamenti többséget, biztosította a korlátozott parlamentarizmust, a földosztással enyhítette a politikai feszültségeket).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy Bethlen István megegyezett a szociáldemokratákkal, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. biztosította legális működésüket, parlamenti helyeket kaptak, elhatárolódtak a kommunistáktól, befejezték a külföldi negatív propagandát, alátámasztották a parlamenti rendszer működését).	0–3
	E3 Rögzíti, hogy Bethlen külpolitikai sikerei külpolitikai elismeréseket is hoztak, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. felvétel a Népszövetségbe, népszövetségi költsön, a sikeres külpolitika elősegítette a gazdasági talpra állást is, olasz-magyar közeledés).	0–3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM /VIZSGAPONT		33